

Shaqo aan sharci ahayn? Waxaad leedahay xuquuq iyo qaan!

Hirgelinta xeerka ciqaabka yurubiyaanka wuxuu suurto-galinayaa shaqaalaha aan lahayn sharciga ciqaamada inay xuquuqdooda iyo qaan-sheegashadooda si fudud ay uga heli karaan dadka ama shirkadaha si sharci la'aan ah ajnabiga ugu shaqeeyaan oo ka faa'iida. Taasi waxaa kale oo ay quseysaa **magangalyo-doonka** iyo ajnabiga jaysta waraaqaha dul-qaadka, oo shaqeeya oo aan haysan waraaqaha fasaxa shaqada.

→ Waxaad xaq u leedahay **inaad shaqadaada musharkeeda aad heshid.**

→ Haddii uusan jirin heshiis cad oo idin dhexmaray adiga iyo shaqo bixiyahaaga, waxaad **xaq** u leedahay

· **Mushaharka ugu yar** (oo ku cad sharciga iyo heshiiska wadareed) ama

· **mushaharka caadiga u ah** ee shaqada la qabanaayo.

Si kastaba ha ahaatee waxaa lagu dhaqmayaa xeerka musharada ee Jarmalka.

→ Waxaa lagu xisaabtamayaa, in qanadaraaska shaqadaada inuu ugu yaraan **sedex** bilood socday, haddii adiga ama shaqo-bixiyahaaga wax kale aadan cadayn karin.

→ Haddii aad wadankaaga ku laabanaysid, shaqo-bixiyahaaga waa inuu bixiyo **kharashka ku baxaya xawilaada** mushaharkaaga.

→ Ma aha shaqo-bixiyahaaga tooska ah oo kaliya – wuxuu noqon karaa qandaraasle guud ama ganacsade dhexdhexaadiye ah!

Waxaad sheegan kartaa xaquuqdaada!

→ Waa inaad **xuquuqda mushaharkaaga ku sheegataa** shaqo-bixiyahaaga . Haddii uusan bixin,qaantaada waad u dacwoon kartaa haddii aad ka guulaysatana qasab baa looga qaadayaa. Tallaabadan xitaa waxay suurtoagal tahay **kadib** markii aad **wadankaaga ku laabatid.**

→ Xitaa waa lagaa caawini karaa inaad mushaharkaaga aan lagu siin sheegato oo aad u dacwooto. Caawinadaan waxaa kharash la'aan kuu fidinaaya hay'ada ku qoran boggan gadaashiisa ama qareeno gaar ah oo ay kharashkooda dawladu bixin kari doonto.

→ Fadlan xusuusnoow, sheegashada qaanta mushaharka ee Jarmalka ay ku xadidan tahay iyo inay jiri karaan mudooyin kale oo xadidaada samayn sababaya.

Waxaa lagu siin karaa sharciga ciqaamada!

→ Haddii aad ku shaqaynaysay **shuruudo gaar ah oo lagugu dhacayo** (xitaa adiga oo ah shaqaalaha shirkadaha saacdaha loogo shaqee-yo) ama haddii **aadan qaangaarin**, waxaad arji ku codsan kartaa sharciga ciqaamada oo muddo xadidan ah. Shuruudeedu waa, in

· Xeer ilaaliyaha ama maxkammadu ay rabto adiga inay markhaati ahaan kuu dhageeysato kiis dacwo ah oo lagu soo rogayo shaqo-bixiyahaaga dartiisa iyo

· Adiga inaad diyaar u tahay inaad markhaati ahaan wax sheegto.

→ Haddii ay sidaas wax noqdaan xafiiska ajnabiga waxay ku siin kartaa **muddo dheeraad ah ilaa inta aad ka safraysid**, si aad go'aan uga gaarto, inaad kiiska dacwada markhaati uga noqonaysid.

→ Fasaxa ciqaamada waa la dheerayn karaa ilaa iyo inta aad **mushaharkaaga ka helaysid**, haddii ay qaan-sheegashada mushaharkaaga dhibaato qaas ah dhalinayso inaad kasoo dalbatid meel jarmalka ka baxsan..

Dhibaatooyin kusoo wajahaaya shqo-bixiyayaasha ka faa'iidaysata shaqooyinka sharci la'aanta ah

→ Haddii aad si sharci daro ah ugu shaqeeynayso shaqo-bixiyahaaga ka faa'iidaysanaaya shaqadaada waxaa lagu aadi karaa kiis dambi ah

→ Badanaa shaqo-bixiyuhu waa inuu bixiyo **kharashka dib u celinta** shaqaalaha.

→ Shaqo-bixiyaha waxuu ku qasban yahay inuu bixiyo lacagta canshuurta iyo lacagta loo shubo hay'adaha caymisyada bulshada kuwaa oo uu bixin laha haddii ay shaqadu tahay mid sharciyaysan.

→ Shaqo-bixiyaha waxaa laga muddo shan sanadood ah laga xanibikaraa taageerada ay bixiyaan dawlada, ururka midawga yurub iyo qandaraasyada bulshada. Waxaa lagu qasbi karaa inuu soo celiyo lacagtii uu helay.

Macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan ilaalinta xaquuqda shaqaalaha waxaad ka heli kartaa bogga interneetka:

www.ilo.org

Das Faltblatt ist die Weiterentwicklung eines im ERF-Projekt ASAW erstellten Produkts.

aan lagu dhicin oo lagu dhiig miiran!

Waxaad halkan kharash la'aan ka helaysaa ,
Talobixin iyo tilmaamo:

Herausgeber: Caritasverband für die Diözese Osnabrück e.V.
Dr. jur. Barbara Weiser & Stephan Kreftsiek
Knappsbrink 58 - D 49080 Osnabrück
Tel.: +49 (0)541 34978 - 218
Fax: +49 (0)541 34978 - 4218
bweiser@caritas-os.de
Stand Januar 2019

**SHAQO
AAN SHARCI LAHAYN?
WAXAA JIRA XAQUUQ
IYO QAANSHEEGASHO!**

**MACLUUMAAD LOOGU TALOGALAY
MAGANGALYO-DOONKA IYO AJNABI-
GA
OO HAYSTA DULQAAD;
OO XOOGA SHAQADOODA LA DHACO
AY QUSEEYSO**

somali